

TÜRK TİCARET KANUNUNDA ÖNGÖRÜLEN SUÇ VE CEZALAR

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda yer alan yaptırımlar ‘kabahat’ ve ‘suç’ olmak üzere iki şekilde düzenlenmiştir. Kabahat, kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık; suç ise kanun tarafından ceza yaptırımı tehdidiyle uyulması istenen bir kurala aykırı fiilin ceza yeteneğine sahip bir kimse tarafından kusurlu ve hukuka aykırı bir şekilde işlenmesidir.

Bu kapsamda, Türk Ticaret Kanununda düzenlenen kabahat ve suçlar ile bunlar için öngörülen yaptırımlar aşağıda belirtilmiştir.

1. KABAHAHLER

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun; 38 inci maddesinin birinci fıkrası ve 51 inci maddesinin ikinci fıkrası ile 562 nci maddesinin birinci, ikinci ve on üçüncü fıkralarında düzenlenmiş olan idari para cezaları, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrası uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesine göre Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanmaktadır.

Anılan Bakanlıkça, 24/11/2022 tarihli ve 32023 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 542 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğine göre; 2022 yılı için yeniden değerlendirme oranı %122,93 (yüz yirmi iki virgöl doksan üç) olarak tespit edilmiştir. Bu oran esas alınarak 01/01/2023-31/12/2023 döneminde uygulanacak idari para cezaları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Ayrıca, 2022 yılında uygulanan idari para cezası tutarlarına da aşağıda yer verilmiştir.

6102 SAYILI KANUNDA KABAHAHAT OLARAK TANIMLANAN FİİLLER		İDARİ PARA CEZASI TUTARI (TL)	
		2022	2023
1	Sicil müdürünce verilen süre içinde tescil isteminde bulunulmaması ve kaçınma sebeplerinin bildirilmemesi (Md. 33/2)	3.479	7.755
2	Tescil ve kayıt için gerçeğe aykırı beyanda bulunulması (Md. 38/1)	6.966	15.529
3	Tacirin, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmaması ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamaması	6.966	15.529

	(Md. 39/1, 51/2)		
4	Tescil edilen ticaret unvanının, ticari işletmenin görülebilecek bir yerine okunaklı bir şekilde yazılmaması (Md. 39/2, 51/2)	6.966	15.529
5	Ticari mektuplarda ve ticari defterlerin dayanağını oluşturan belgelerde ticaret unvanının, işletmenin merkezinin, ticaret sicili numarasının ve şirket internet sitesi oluşturma yükümlülüğüne tabi ise internet sitesi adresinin gösterilmemesi, internet sitesi yükümlülüğü olan sermaye şirketlerince bu bilgilerin internet sitesine konulmaması (Md. 39/2, 51/2)	6.966	15.529
6	İnternet sitesi kurma yükümlülüğü olan anonim şirketlerin; yönetim kurulu başkan ve üyelerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, limited şirketlerin; müdürlerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin de yöneticilerinin adları ve soyadları ile taahhüt edilen ve ödenen sermaye miktarını, internet sitelerinde yayımlamamaları (Md. 39/2, 51/2)	6.966	15.529
7	Tacirin, ticari işletmenin açıldığı günden itibaren on beş gün içinde, ticari işletmesini ve seçtiği ticaret unvanını tescil ve ilan ettirmemesi (Md. 40/1, 51/2)	6.966	15.529
8	Merkezi Türkiye’de bulunan ticari işletmelerin şubelerinin, açıldıkları günden itibaren onbeş gün içinde kendilerini ve seçtikleri ticaret unvanını bulundukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan ettirmemeleri, şube adına temsile yetkili kişilerin imzalarını notere onaylattıktan sonra sicil müdürüne vermemeleri (Md. 40/3, 51/2)	6.966	15.529
9	Merkezleri Türkiye dışında bulunan ticari işletmelerin Türkiye’deki şubelerinin, açıldıkları günden itibaren on beş gün içinde kendilerini ve seçtikleri ticaret unvanını bulundukları yerin ticaret siciline tescil ve ilan ettirmemeleri, şube adına temsile yetkili kişilerin imzalarını notere onaylattıktan sonra sicil müdürüne vermemeleri, yerleşim yeri	6.966	15.529

	Türkiye’de bulunan tam yetkili bir ticari mümessil atamamaları (Md. 40/4, 51/2)		
10	Gerçek kişi tacirin ticaret unvanındaki adının ve soyadının kısaltılarak yazılması (Md. 41, 51/2)	5.115	11.442
11	Kollektif şirketin ticaret unvanında, bütün ortakların veya ortaklardan en az birinin adı ve soyadıyla şirketin ve türünü gösterecek bir ibareye yer verilmemesi (Md. 42/1, 51/2)	6.966	15.529
12	Adi veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ticaret unvanlarında, komandite ortaklardan en az birinin adının ve soyadının, şirketin ve türünün gösterilmemesi, bu şirketlerin ticaret unvanlarında komanditer ortakların adları ve soyadlarına yer verilmesi (Md. 42/2, 51/2)	6.966	15.529
13	Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin, ticaret unvanlarında işletme konusunun gösterilmemesi, ticaret unvanlarında, ‘anonim şirket’, ‘limited şirket’ ve ‘kooperatif’ kelimelerinin bulunmaması, bu şirketlerin ticaret unvanında, gerçek bir kişinin adı veya soyadı yer aldığı takdirde, şirket türünü gösteren ibarelerin, baş harflerle veya başka bir şekilde kısaltma yapılarak yazılması (Md. 43, 51/2)	6.966	15.529
14	Ticari işletmeye sahip olan dernek, vakıf ve diğer tüzel kişilerin ticaret unvanlarında adlarının bulunmaması, donatma iştirakinin ticaret unvanında, ortak donatanlardan en az birinin adı ve soyadının veya deniz ticaretinde kullanılan geminin adının yer almaması, ticaret unvanındaki soyadların ve geminin adının kısaltılması, ticaret unvanında donatma iştirakinin belirtilmemesi (Md. 44, 51/2)	6.966	15.529
15	Bir ticaret unvanına Türkiye’nin herhangi bir sicil dairesinde daha önce tescil edilmiş bulunan diğer bir unvandan ayırt edilmesi için gerekli olduğu takdirde ek yapılmaması (Md. 45,51/2)	6.966	15.529
16	Her şubenin, kendi merkezinin ticaret unvanını, şube olduğunu belirterek kullanmaması (Md. 48, 51/2)	6.966	15.529
17	Merkezi yabancı ülkede bulunan bir işletmenin Türkiye’deki şubesinin ticaret unvanında, merkezin	6.966	15.529

	ve şubenin bulunduğu yerlerin ve şube olduğunun gösterilmemesi (Md. 48, 51/2)		
18	İşletme adının tescil ve ilan ettirilmemesi (Md. 53, 51/2)	6.966	15.529
19	Defterlerin üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulmaması (Md. 64/1, 562/1-a)	13.949	31.096
20	İşletme faaliyetlerinin oluşumunun ve gelişmesinin defterlerden izlenememesi (Md. 64/1, 562/1-a)	13.949	31.096
21	Tacirin, işletmesiyle ilgili olarak gönderilmiş bulunan her türlü belgenin, kopyasını, yazılı, görsel veya elektronik ortamda saklamaması (Md. 64/2, 562/1-b)	13.949	31.096
22	Ticari defterlerin açılış veya kapanış onaylarının yaptırılmaması (Md. 64/3, 562/1-c)	13.949	31.096
23	Defterlerin Türkçe tutulmaması (Md. 65/1, 562/1-d)	13.949	31.096
24	Defterlerde, kısaltmaların, harflerin, rakamların ve sembollerin kullanılması halinde bunların anlamlarının açıkça belirtilmemesi (Md. 65/1, 562/1-d)	13.949	31.096
25	Defterlere yazımların ve diğer gerekli kayıtların eksiksiz doğru, zamanında ve düzenli olarak yapılmaması (Md. 65/2, 562/1-d)	13.949	31.096
26	Defterlere yapılan bir kaydın, önceki içeriği belirlenemeyecek şekilde çizilmesi ve değiştirilmesi (Md. 65/3, 562/1-d)	13.949	31.096
27	Defterlerde, kayıt sırasında mı yoksa daha sonra mı yapıldığı anlaşılmayan değiştirmelerin yapılması (Md. 65/3, 562/1-d)	13.949	31.096
28	Defterlerin ve diğer kayıtların elektronik ortamda tutulması durumunda, bu bilgilerin her zaman kolaylıkla okunmasının temin edilmemiş olması (Md. 65/4, 562/1-d)	13.949	31.096
29	Hileli envanter çıkarılması (Md. 66, 562/1-e)	13.949	31.096
30	Elektronik ortamda saklanan belgelerin ibraz edilememesi (Md. 86, 562/1-f)	13.949	31.096

31	Finansal tabloların, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan muhasebe standartlarına göre düzenlenmemesi (Md. 88, 562/2)	13.949	31.096
32	Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgilerin, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmemesi (Md. 486/2, 562/13-a)	27.240	60.726
33	Hamiline yazılı pay senetlerinin devri için Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması (Md. 489/1, 562/13-b)	6.810	15.181

2. SUÇ VE CEZALAR

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 51 inci maddesinin üçüncü fıkrası ile 62 inci ve 562 nci maddelerinde düzenlenen suç ve cezalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

6102 SAYILI KANUNDA SUÇ OLARAK TANIMLANAN FİİLLER		CEZA MİKTARI
1	Ticaret unvanında kullanılacak ekleri düzenleyen Türk Ticaret Kanununun 46 ncı maddesinin ihlal edilmesi (Md. 46, 51/3)	3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası
2	Ticaret unvanının Türk Ticaret Kanununun 49 uncu maddesine aykırı olarak devredilmesi, devralınması ve kullanılması (Md. 49, 51/3)	3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası
3	Türk Ticaret Kanununun 55 inci maddesinde yazılı haksız rekabet fiillerinden birinin kasten işlemesi; kendi icap ve tekliflerinin rakiplerinkine tercih edilmesi için kişisel durumu, ürünleri, iş ürünleri, ticari faaliyeti ve işleri hakkında kasten yanlış veya yanıltıcı bilgi verilmesi; çalışanları, vekilleri veya diğer yardımcı kimselerin, çalıştırmanın veya müvekkillerinin üretim veya ticaret sırlarını ele geçirmelerini sağlamak için aldatılması; çalıştıranlar veya müvekkillerden, işçilerinin veya çalışanlarının ya da vekillerinin, işlerini gördükleri sırada cezayı gerektiren bir haksız rekabet fiilini işlediklerini	2 yıla kadar hapis veya adli para cezası

	öğrenip de bu fiilin önlenmemesi veya gerçeğe aykırı beyanların düzeltilmemesi (Md. 62)	
4	Şirketler topluluğunda bağlı şirketin yönetim kurulunun, faaliyet yılının ilk üç ayı içinde, şirketin hâkim ve bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında rapor düzenlememesi veya bu raporun Kanuna uygun olarak tanzim edilmemesi (Md.199/1, 562/3)	200 günden az olmamak üzere adli para cezası
5	Hâkim şirketin yönetim kurulu üyelerinin, bağlı şirketlerin finansal ve malvarlığıyla ilgili durumları ile üç aylık hesap sonuçları, hâkim şirketin bağlı şirketlerle, bağlı şirketlerin birbirleriyle, hâkim ve bağlı şirketlerin pay sahipleri ve bunların yakınlarıyla ilişkileri; yaptıkları işlemler ve bunların sonuç ve etkileri hakkında talep ettikleri bilgilere ilişkin raporun yönetim kuruluna sunulmaması; bağlı şirketlerin, red için yoruma yer bırakmayacak açıklıkta bir haklı sebebin varlığını ispat edemedikleri takdirde, bu raporun hazırlanması için gerekli olan bilgi ve belgeleri hâkim şirketin bu işle görevlendirilen uzmanlarına vermemesi (Md.199/4, 562/3)	200 günden az olmamak üzere adli para cezası
6	Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre tutulmakla veya muhafaza edilmekle yükümlü olunan defter, kayıt ve belgeler ile bunlara ilişkin bilgilerin, denetime tabi tutulan gerçek veya tüzel kişiye ait olup olmadığına bakılmaksızın, Ticaret Bakanlığı denetim elemanlarınca istenmesine rağmen verilmemesi veya eksik verilmesi ya da bu denetim elemanlarının görevlerini yapmalarının engellenmesi (Md.210, 562/4)	300 günden az olmamak üzere adli para cezası
7	Türk Ticaret Kanunun 358 inci maddesine aykırı olarak pay sahiplerine borç verilmesi (Md.358, 562/5-b)	300 günden az olmamak üzere adli para cezası
8	Pay sahibi olmayan yönetim kurulu üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin pay sahibi olmayan Türk Ticaret Kanununun 393 üncü maddesinde sayılan yakınlarının şirkete nakit borçlanması veya bu kişiler için şirketin kefalet, garanti ve teminat vermesi,	300 günden az olmamak üzere adli para cezası

	sorumluluk yüklenmesi, bunların borçlarını devralması (Md. 395/2, 562/5-c)	
9	Ticari defterlerin mevcut olmaması veya hiçbir kayıt içermemesi yahut Türk Ticaret Kanununa uygun saklanmaması (Md. 562/6)	300 günden az olmamak üzere adli para cezası
10	Türk Ticaret Kanununun 404 üncü maddesi hükmü saklı kalmak üzere, görevi dolayısıyla incelemesine sunulan defter ve belgeleri inceleyenlerin, elde ettikleri veya verilen bilgilerden öğrendikleri iş ve işletme sırlarını açıklamaları (Md. 527, 562/7, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu md. 239)	1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5.000 güne kadar adli para cezası
11	Şirketin kuruluşu, sermayesinin artırılması ve azaltılması ile birleşme, bölünme, tür değiştirme ve menkul kıymet çıkarma gibi işlemlerle ilgili belgelerin sahte olarak düzenlenmesi (Md. 549, 562/8)	1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası
12	Ticari defterlere kasıtlı olarak gerçeğe aykırı kayıt yapılması (Md.562/8)	1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası
13	Sermaye tamamıyla taahhüt olunmamış veya karşılığı kanun veya esas sözleşme hükümleri gereğince ödenmemişken taahhüt edilmiş veya ödenmiş gibi gösterilmesi (Md. 550, 562/9)	3 aydan 2 yıla kadar hapis veya adli para cezası
14	Ayni sermayenin veya devralınacak işletme ile ayınların değerlemesinde emsaline oranla yüksek fiyat biçilmesi, işletme ve aynın niteliğinin veya durumunun farklı gösterilmesi ya da başka bir şekilde yolsuzluk yapılması (Md. 551, 562/10)	90 günden az olmamak üzere adli para cezası
15	Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bir şirket kurmak veya şirketin sermayesini artırmak amacıyla yahut vaadiyle halka her türlü yoldan çağrıda bulunularak para toplanması (Md. 552, 562/11)	6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası
16	Türk Ticaret Kanununun 1524 üncü maddesinde öngörülen internet sitesinin oluşturulmaması (Md. 1524, 562/12)	100 günden 300 güne kadar adli para cezası
17	Türk Ticaret Kanununun 1524 üncü maddesi uyarınca internet sitesine konulması gereken içeriğin usulüne uygun bir şekilde konulmaması (Md. 1524, 562/12)	100 güne kadar adli para cezası